

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1644. usque ad annum 1651

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1779

VD18 90119177

§. 115. Novum bellum inter Fridericum Guilielmum Electorem
Brandenburgicum & Wolfgangum Neoburgicum Ducem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67359)

mus, divendita, atque non sine irre-
parabili Literatorum dolore & damno, Sæc. XVII.
A. C. 1651.
ac ignominia Parlamenti, fuit inter
plures distracta, cum nullus esset, qui
integram exhibito, quod petebatur,
pretio emeret.

§. CXV.

*Novum bellum inter Fridericum Gui-
lielmum Electorem Brandenburgicum
& Wolfgangum Neoburgi-
cum Ducem.*

Eodem anno, quo Ferdinandus Cæsar Brach. Hist.
Temp. l. 9.
tertiis nuptiis cum Eleonora Man-
tuana Duce, & Wolfgangus Guiliel-
mus Dux cum Francisca Fürstenbergia
Comitissa jungebantur, inter ipsas nu-
ptiales solemnitates idem Dux novo pre-
mebatur bello a Friderico Brandebur-
gico Duce: Vertebaratur non modo suc-
cessionis, sed & Religionis negotium
in Ducatibus Juliacensi, Cliviensi, Mon-
tensi & Marchia; postquam enim Joan-
nes Guilielmus Julizæ Dux sine prole
mascula anno hujus sæculi nono decef-
ferat, Wolfgangus Guilielmus Neobur-
gicus Dux cum Brandenburgico Electore
transactionem die ultima Maij Tremo-
nii iniit, vi cujus ambo ditiones istas
pari jure & consilio administrarent, do-
nec de jure cujusque aut amice trans-
actum,

Sæc. XVII. actum, aut iudicio definitum foret.
A. C. 1651. Eodem tempore pariter de Religione,
 ejusque exercitio cum utriusque par-
 tis Ordinibus Dusburgi die decima
 quarta Julii, & vigesima prima ejus-
 dem Mensis Düsseldorfii conventum,
 ut Romano-Catholica Religio, sicut
 & ceteræ sectæ in Imperio toleratæ in
 eo statu, quo tum erant, conservaren-
 tur: quamvis autem tunc temporis so-
 lius ferme Catholicæ fidei exercitium
 in illis ditionibus vigeret, nihilominus
 uterque Princeps, quorum alter Calvi-
 nianam, alter Lutheranam sectam pro-
 fitebantur, violata pactorum promisso-
 rumque fide Prædicantes partim Cal-
 vini partim Lutheri commentis infectos
 invexerunt: postquam vero Wolfgan-
 gus Dux Neoburgicus ejurata hæresi
 ad Catholicæ Ecclesiæ gremium rever-
 sus fuerat, ejectis, qui recens irreple-
 rant, hæreticis, veræ fidei exercitium,
 prout solemnibus pactis sancitum erat,
 revocavit, atque id eo confidentius,
 quia pactis nuptialibus tam Neoburgi-
 cis, quam Brandenburgicis cautum fuisset,
 ut si fors harum ditionum hære-
 ditas ad Guilielmi Ducis Filias perve-
 nerit, nihil in eis circa Religionem in-
 novaretur, sed ubique Religio Catho-
 lica retineretur: At Brandenburgici con-
 tra existimabant, nil pactis obstare, si
 salva

salva Catholicorum libertate, simul a- Sæc. XVII.
 lienæ Religionis Sectatores introduce- A. C. 1651.
 rentur, præcipue, cum a Principis di-
 gnitate alienum videatur, nullum Re-
 ligionis, quam ipse profiteretur, exerci-
 tium suis subditis permitti, cum tamen
 Religionis similitudine amor subdito-
 rum erga Principem foveatur. Hanc
 rationem Brandenburgici pro aris & fo-
 cis tuebantur, quin propterea mutua
 pacta, imo pacem Westphalicam, qua
 exercitium Religionis anni 1624. con-
 firmatur, violasse censerent, sed Pro-
 testantium sectam, dummodo id sine
 damno & injuria Catholicorum fieret,
 simul introduci posse crederent, & ta-
 men hodie dum Catholicis Principibus
 territorialibus simultaneum suæ Reli-
 gionis exercitium introducendi jus de-
 negare audent: ubi est ergo decantata
 utrinque æqualitas, ubinam tantopere
 jactitata tolerantia?

Nihilominus hac sua ratione suffulti
 Brandenburgici, postquam hæc ditio-
 nes cum Neoburgico partiti sunt, exi-
 stimatum hoc jus armis tueri decrevere,
 hancque in rem Calvinianos Belgii
 Ordines evocarunt: Hi ergo Rheinber-
 cam & Orsozam suo milite firmant, &
 furore Calvinistis innato Parochos &
 Religiosos, quotquot poterant, ex Du-
 catibus Montensi & Juliacensi captivos
 abstra-

Sæc. XVII. abstrahunt, duraque & diuturna ali-
 A.C. 1651. quot annorum custodia detinent, in
 qua etiam non pauci ex carcerum squalore, & miseriarum acerbitate confecti perierunt, alii metu mortis aufugerunt: unde Catholici Religionis cultu diu destituti, infantes sine baptismo, & adulti sine Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramentis, non sine æternæ salutis periculo decessere: Incassum Neoburgicus minas, preces, rationum momenta, & Legationes opposuit, armatæ tamen violentiæ cedendum erat; hinc populi sui calamitates misertus, anno hujus sæculi quadragésimo septimo die octava Aprilis cum Burgstorffio Brandeburgici Camerario Düffeldorffii transegit, ut Ecclesiæ, eorumque bona iis restituerentur, qui ea Anno Christi millesimo sexcentesimo nono possedissent, & Religionis exercitium ad statum anni post Christum natum millesimi sexcentésimi duodecimi revocaretur: Hanc transactionem, licet Dusburgi ab Electore Brandeburgico confirmatam, eluserunt Brandeburgici, promiscuum Religionis usum concedi postulantes: Opponebat Neoburgicus anni normalis in pace Westphalica præscripti observantiam: Stetit tamen pro ratione sectam armis invehendi voluntas; hoc ergo anno die decima nona Julii Elector affixo Clivæ,
 cete-

ceterisque ditionibus mandato promul-
gari iussit, quod harum Provinciarum
libertatem sine Religionis respectu con-
tra Neoburgici injurias redditurus, pro
Dei gloria, patriæ salute & causæ ju-
stitia armis has ditiones invaderet,
deinceps igitur subditi Neoburgico nec
tributa, nec obsequium, fidemque præ-
starent, secus pro hostibus habendi:
Dein ductore Ottone Sparrio protinus
hostiles copias immisit, quæ primo An-
germondam arcem irrito conatu obsi-
dentes cæsis aliquot civibus & incolis
proximum vicum, vicina loca, ac Tem-
plum expilarunt, continuatoque furore
Pagos Mulchem & Pempelium, nec-
non Principis villam, agrumque Mon-
tensem depopulantes, non modo in ar-
menta & ædificia, sed in innoxios quo-
que desævierunt, infantemque, qui e
Matris suæ uberibus pendeat, truci-
darunt: Inopinam hanc invasionem
purgaturus Elector, misso ad Cæsarem
Legato graviter de Neoburgici usurpa-
tionibus, & præcipue de ejectis Luthe-
ranis & Calvinistis querebatur. Verum
Cæsar Brandenburgicum ad Westphalicæ
pacis observantiam, & ad Commissarios
ad hanc litem decidendam ante bien-
nium constitutos remittebat, simulque
Montensibus & Juliacensibus manda-
tum dabat, ut abolito Brandenburgici
edicto

Sæc. XVII.
A. C. 1651.

Sæc. XVII. edito in fide & obsequio erga Neburgicum Ducem persisterent: ipse etiam A. C. 1651. Dux adversus Brandenburgici querelas sua jura promulgato edito vindicavit; ac suppetiis a Leopoldo Archiduce, Lotharingio, & Cæsare obtentis militem suum adversus Brandenburgicos eduxit. Jamjam crebris utrinque velitationibus dimicatum, cum vicini Principes per suos Legatos, ac præcipue Imperator per Melchiorem Comitem Hatzfeldium & Joannem Annetanum Consiliarium habitis Cliviæ colloquiis die undecima Octobris pacem redderent, his legibus. I. Diffidium circa Religionem per Monasteriensem Episcopum & Brunsvicensem Ducem dirimatur, si vero conveniri haud poterit, Imperator in proximis comitiis litem per utriusque Religionis arbitros definiat. II. Interim omnia tam Politica quam Sacra in pristinum statum, quo ante hos motus erant, restituantur salvis utrinque transactionibus. III. Neuter alterum bello premat, sed controversias aut amice componat, vel ad judicialem sententiam remittat, absque præjudicio eorum, qui successionem Juliacensem prætendunt. His utrinque firmatis arma fuere posita.